

UDC: 614.21:616-089.843](477)**[https://doi.org/10.32345/USMYJ.2\(139\).2023.56-63](https://doi.org/10.32345/USMYJ.2(139).2023.56-63)**

Received: January 21, 2023

Accepted: May 28, 2023

Пріоритетні напрямки розвитку регіональних закладів охорони здоров'я, які виконують трансплантації органів

Ковтун Гаврило

ДУ «Інститут серця МОЗ України», Київ, Україна.

Address for correspondence:

Kovtun Gavrylo

E-mail: gavriil.kovtun@gmail.com

Анотація: незважаючи на впровадженій правовий режим військового стану, система організації та проведення трансплантація в Україні продовжує розвиватись. Метою дослідження постало сформувані пріоритетні напрямки розвитку регіональних закладів охорони здоров'я, що проводять трансплантації органів. У дослідженні використовувалися інформаційно-аналітичний, соціологічний, статистичний методи та метод системного аналізу. Інформаційною базою для формування медико-соціального формування пріоритетних напрямів розвитку регіональних закладів охорони здоров'я органів трансплантації, що виконують трансплантації, виступили наукові роботи вітчизняних та зарубіжних фахівців із трансплантології, результати власних досліджень: динамічний аналіз стану регіональних закладів охорони здоров'я, що проводять трансплантації органів, аналіз форм державної статистичної звітності, аналіз соціологічних досліджень серед пацієнтів Інституту серця МОЗ України, лікарів-анестезіологів комунальних закладів охорони здоров'я МОЗ України, лікарів-невропатологів комунальних закладів охорони здоров'я МОЗ України та експертну оцінку структурно-організаційних складових діяльності існуючої системи донорства та трансплантації органів в Україні. Аналіз форм державної статистичної звітності про загальні тенденції та регіональні особливості смертності та інвалідності внаслідок гострого коронарного синдрому в Україні у 2010-2020 роках показав, що хвороби системи кровообігу є провідною причиною передчасних смертей та інвалідизації населення України, що зумовлює їх вагомое медико-соціальне та соціально- економічне значення. Динамічний аналіз стану регіональних закладів охорони здоров'я, що проводять трансплантації, показав, що фінансування даних закладів охорони здоров'я, їхня матеріально-технічна база, професійна підготовка кадрів недостатні. Немає розроблених та офіційно затверджених національних протоколів та клінічних вказівок щодо трансплантації органів, кваліфікаційних характеристик для трансплант-координаторів. Відзначається гостра нестача донорських органів. Менталітет донорства та трансплантації органів у країні не на високому рівні. Проведене соціологічне дослідження серед пацієнтів дозволило встановити, що культурні уявлення українців, які склалися, сьогодні не створюють позитивних передумов для розвитку донорства, заснованого на солідарній системі «заповіту органів». Аналіз одержаних результатів соціологічного дослідження серед лікарів – анестезіологів як потенційних учасників процесу трансплантації органів показав, что анестезіологи стаціонарних закладів охорони здоров'я для діагностики смерті мозку та донорського процесу є недостатньо підготовлені. Проведене соціологічне дослідження серед лікарів-невропатологів як

потенційних учасників бригади вилучення анатомічних матеріалів людини призначених для трансплантації встановило, що усвідомленість лікарів-невропатологів про сучасні можливості трансплантології слабка, немає потрібних знань про техніку трансплантації донорських органів, не сформована позитивна мотивація щодо органного донорства. Експертна оцінка структурно-організаційних складових діяльності системи донорства та трансплантації органів в Україні показала, відсутність Національної стратегії розвитку донорства та трансплантації органів, слабку матеріально-технічну базу закладів охорони здоров'я, які виконують трансплантації органів, дефіцит у країні донорських органів, відсутність обліку пацієнтів, які перенесли трансплантацію, визначення потреби в імуносупресорах. Виявлені проблеми підтвердили, що умови, в яких працюють регіональні заклади охорони здоров'я, де виконуються трансплантації органів, не відповідають сучасним вимогам. Підготовленість лікарів-анестезіологів, невропатологів, що задіяні у бригадах із трансплантації органів, трансплант-координаторів потребує додаткової підготовки. Проведене дослідження сприяло формуванню пріоритетних напрямів розвитку регіональних закладів охорони здоров'я, де виконуються трансплантації органів.

Ключові слова: трансплантація органів, заклади охорони здоров'я, донорство в Україні.

Вступ

Трансплантація органів та (або) тканин людини є методом порятунку життя та відновлення здоров'я громадян (Левченко, 2022).

Трансплантологія є одним із наймолодших напрямів у медицині, розвиток якої зробив можливим не тільки збереження життя сотень тисяч людей, які страждають на важкі невиліковні захворювання, але також їх повноцінну реалізацію в соціумі (Manyalich, Nelson et al., 2018; Yuzikova, 2020).

Протягом останніх десятиліть пересадка органів пройшла шлях від унікальних поодиноких операцій до широкого поширення у медичній практиці. Сьогодні у світі щорічно проводиться понад 100 тисяч таких операцій (Yuzikova, 2020, Закон України «Про застосування трансплантації...», 2018).

Трансплантологія сьогодні стала однією з найбільш наукомістких і динамічно розвиваючих медичних технологій. Пересадка органів дозволяє надавати дієву допомогу тим хворим, які раніше були приречені на неминучу смерть чи тяжку інвалідність (Manyalich, Nelson et al., 2018; Yuzikova, 2020).

Нині в Україні створено правові та інституційні засади для розвитку донорства та трансплантації органів. Щоб покращити ситуацію з вітчизняною трансплантологією за останні роки в Україні було прийнято цілу низку законів:

- Закон України «Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людини» від 17 травня 2018 року №2427-VIII (Закон України «Про застосування трансплантації...», 2018).
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо застосування трансплантації анатомічних матеріалів людини від 28 лютого 2019 року №2694-VIII (Statistical reference book, 2013) від 16.12.2021 №1967-IX (Закон України «Про внесення змін...», 2021).

Актуальність розглянутої проблеми зумовлена: відсутністю науково обґрунтованих пріоритетних напрямків розвитку регіональної системи донорства та трансплантації органів, низька ефективність роботи регіональних систем донорства та трансплантації органів, вагом медична, соціальна та економічна проблема хвороб кровообігу для України.

Медико – соціальна значимість цієї проблеми визначає мету та завдання даного дослідження.

Мета

Сформулювати пріоритетні напрямки розвитку регіональних закладів охорони здоров'я (ЗОЗ), що виконують трансплантації органів.

Матеріали та методи

У дослідженні були залучені: метод системного підходу та аналізу інформаційно-аналітичного, соціологічного та статистичного методів.

Інформаційною базою для формування обґрунтувань розвитку ЗОЗ, що проводять трансплантації органів, виступили наукові праці вітчизняних та зарубіжних фахівців із трансплантології.

Результати власних досліджень, проведених у 2021–2022 роках. Аналіз даних Держкомстату України та ДУ «Центр медичної статистики МОЗ України», про загальні тенденції та регіональні особливості смертності та інвалідності внаслідок ДСК в Україні в 2010-2020 роках, оприлюднених в інформаційно-статистичних довідниках (Statistical reference book, 2012; Statistical reference book, 2013; Statistical reference book, 2015).

Експертна оцінка структурно-організаційних складових діяльності існуючої системи донорства та трансплантації органів в Україні. До експертної групи було включено 21 висококваліфікований фахівець.

Аналіз соціологічних досліджень, що охопив репрезентативну сукупність респондентів:

- 411 пацієнтів Інституту серця МОЗ України,
- 453 лікарів – анестезіологів комунальних ЗОЗ МОЗ України,
- 417 лікарів невропатологів комунальних ЗОЗ МОЗ України.

Результати

Регіональні ЗОЗ, що проводять трансплантації, є центральною ланкою, що покликана забезпечити розвиток трансплантаційної служби країни.

Саме від організаційної складової даного етапу трансплантаційної служби залежить донорська активність та своєчасність проведення трансплантацій, ефективність диспансерного спостереження прооперованих пацієнтів, здійснення всього комплексу профілактичних заходів, спрямованих на збереження здоров'я пацієнта, який переніс трансплантацію.

В дослідженні за допомогою медико-статистичного методу проаналізовано дані Держкомстату України та ДУ «Центр медичної статистики МОЗ України», оприлюднені в інформаційно-статистичних довідниках. Аналіз форм державної статистичної звітності про загальні тенденції та регіональні особливості смертності та інвалідності внаслідок гостро-

го коронарного синдрому в Україні в 2010-2020 роках показав: первинну інвалідність 23,5% та 21,2 %, відповідно. Хвороби системи кровообігу залишаються домінуючою причиною смерті в Україні та всіх її регіонах. Україна має одні з найвищих рівнів смертності від цієї причини в Європі та значно відстає за темпами зниження смертності від Європейських країн.

З аналізу соціологічного дослідження 411 пацієнтів виявлено, що $64,5 \pm 2,4\%$ не мають інформації про органне донорство, $77,9 \pm 2,0\%$ не знають як офіційно висловити згоду чи незгоду на донорство органів.

$61,6 \pm 2,4\%$ респондентів погодилися на операцію з трансплантації органів для рідних та близьких людей, водночас $50,8 \pm 2,5\%$ респондентів не згодні на посмертне донорство (не для рідних), якби до них звернулися з таким проханням. $34,0 \pm 2,3\%$ респондентів вважають за необхідну умову посмертного донорства органів прижиттєву згоду людини, $52,0 \pm 2,5\%$ – отримання прижиттєвої згоди донора, так і посмертної згоди його родичів, $14,0 \pm 1,7\%$ вважають, що на вилучення органів потрібна згода родичів.

$71,3 \pm 2,2\%$ респондентів вважають, що українське суспільство до обговорення питань щодо органного донорства не готове. $45,6 \pm 2,5\%$ респондентів відносять до пріоритетного чинника для згоди на пересадку органів, інформацію про людину, яку могли б врятувати, $24,5 \pm 2,1\%$ респондентів важлива думка представника релігійної конфесії, водночас $30 \pm 2,3\%$ стимулює.

$40,4 \pm 2,4\%$ респондентів вважають, що відсутність знань з проблеми, що перешкоджає позитивному відношенню суспільства до донорства та трансплантації органів, $30,9 \pm 2,3\%$ – відсутність передбачуваних результатів пересадки органів та $28,7 \pm 2,2\%$ – впевненість у недоторканності тіла після смерті

$51,3 \pm 2,5\%$ респондентів вважають, що для позитивного сприйняття суспільством цієї проблеми, необхідно проведення освітніх програм про органне донорство.

Оцінюючи ситуацію з донорством на сьогодні, $75,2 \pm 2,1\%$ респондентів вважають, що донорських органів для всіх, хто її потребує, не вистачає.

Особливо треба зазначити, що з позитивною інформацією про донорство та трансплан-

тацію органів стикалися тільки $14,4 \pm 1,8\%$, а $29,4 \pm 2,2\%$ взагалі жодної інформації не мають. Ця ознака при аналізі уявлень та установок українців щодо донорства органів, виявилася однією з найбільш диференційних.

Проведений аналіз одержаних даних соціологічного дослідження показав, що тематика донорства та пересадки органів є недостатньо знайомою для респондентів. Практично постає питання про необхідність створення механізмів для залучення населення до «заповіту» своїх органів.

Проведено соціологічне дослідження, 453 лікарів – анестезіологів із всіх регіонів України. Дане дослідження показало наступне:

На запитання: чи знайомий Вам Закон України від 17 травня 2018 року №2427-VIII «Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людини»? відповіді розподілилися так: $29,1 \pm 2,1\%$ респондентів знають основні положення загалом, $15,7 \pm 1,7\%$ – знають закон добре, а $55,2 \pm 2,3\%$ із законом не знайомі.

На запитання: чи знайомий Вам Наказ МОЗ України 09.11.2020 №2559 «Про деякі питання удосконалення роботи відділень анестезіології та інтенсивної терапії закладів охорони здоров'я»? відповіді були оптимістичнішими – $58,7 \pm 2,3\%$ учасників Закон знають, однак – $35,3 \pm 2,2\%$ опитаних із Законом не знайомі.

На запитання: чи знайомий Вам Наказ МОЗ України 21.07.2021р. №1500 «Про затвердження Положення про врегулювання діяльності трансплант-координаторів»? Позитивно відповіді лише $22,7 \pm 2,0\%$ респондентів, $59,4 \pm 2,3\%$ із законом не знайомі, а $17,9 \pm 1,8\%$ не захотіли відповідати.

На запитання: чи знаєте Ви Інструкцію щодо заповнення форми первинної облікової документації №012/о «Акт констатації смерті людини на підставі діагностичних критеріїв смерті мозку», затверджену наказом МОЗ України від 23.09.2013 №821»? Майже половина – $49,2 \pm 2,3\%$ з інструкцією не знайомі, $14,4 \pm 1,7\%$ не захотіли відповідати і лише третина респондентів $36,4 \pm 2,3\%$ інструкцію знають.

На запитання: чи готові Ви у разі потреби співпрацювати з бригадою трансплантологів? У $57,2 \pm 2,3\%$ випадках відповіді, що не готові, $9,9 \pm 1,4\%$ – не відповіді зовсім. Таким чином

майже близько сімдесяти відсотків опитаних не готові працювати з бригадами трансплантологів.

На запитання: чи знаєте Ви клінічні ознаки смерті головного мозку? три чверті респондентів відповіли, що не знають. На запитання: чи схвалюєте Ви посмертне органне донорство?, майже половина респондентів відповіла ні.

З відповідей на запитання: чи працювали Ви з бригадою лікарів з вилучення анатомічних матеріалів для трансплантації (Пр. МОЗ №1184)?, з'ясувалося, що 81% респондентів ніколи не працював у бригаді і не має досвіду з вилучення анатомічних матеріалів для трансплантації.

На запитання: чи вважаєте Ви обов'язковим отримання згоди на вилучення органів за життя донора або від близьких родичів після смерті? Кожен п'ятий з опитуваних відповіли ні, підтвердивши цим незнання законів України щодо органного донорства.

З відповідей на запитання: чи можете Ви брати участь у роз'яснювальних та освітніх програмах формування у населення позитивного ставлення до органного донорства?, з'ясувалося, що половина респондентів виявилася не готовою до цієї роботи.

З одержаних відповідей респондентів щодо цього блоку питань можна констатувати, що сформовано неадекватне ставлення лікарів-анестезіологів до трансплантаційної служби. «Потреби України у трансплантації органів у кілька разів перевищують фізичну наявність донорських органів» (Statistical reference book, 2013) – це незаперечний факт.

На запитання: чи маєте Ви позитивне ставлення до органного донорства?, близько сорока відсотків відповіли позитивно ($37,3 \pm 2,3\%$).

На запитання: чи вважаєте Ви, що негативне ставлення до органного донорства може змінитися, якщо Вам чи вашим близьким буде потрібно пересадження органу?, $80,8 \pm 1,9\%$ відповіли позитивно.

На запитання: чи доводилося Вам брати участь у діагностиці смерті мозку? $83,4 \pm 1,9\%$ анестезіологам не доводилось.

На запитання: чи готове, на вашу думку, українське суспільство до прямого обговорення питань про органне донорство? $66,4 \pm 2,2\%$

вважають, що ні. На запитання: Чи вважаєте Ви за необхідне запровадження оплати за участь у донорських програмах?, 83,4 ± 1,7% підтримали сплату лікарям за участь у донорських програмах.

Аналіз отриманих результатів соціологічного дослідження лікарів анестезіологів показав, що анестезіологи стаціонарних ЗОЗ для забезпечення діагностики смерті мозку та донорського процесу не зовсім підготовлені.

Проведений аналіз соціологічного дослідження 417 лікарів невропатологів з усіх регіонів України показав: що на думку 69,9 ± 2,2% респондентів трансплантологія органів у нашій країні перебуває у відстаючих серед світових країн, 22,8 ± 2,1% вважають, що на рівні більшості країн і тільки 7,4 ± 1,3% вважають, що наша система трансплантації органів є лідером.

72,9 ± 2,2% респондентів вважають, що в країні існує проблема нестачі донорських органів, для пересадки всім хворим, які її потребують, 8,2 ± 1,3% не бачать у цьому особливих проблем, а 19,0 ± 1,9%, відповівши «важко відповісти», практично уникнули відповіді.

72,2 ± 2,2% респондентів не згодні заповідати свої органи після смерті і тільки близько третини опитаних (27,8%) вважають заповіт своїх органів після смерті обов'язком кожної людини.

На питання з якою інформацією на тему донорства Ви переважно стикаєтесь з позитивною чи негативною, 19,4 ± 1,9% респондентів відповіли – переважно з позитивною, а на інші 3 запитання відповіді розподілилися майже порівну 23,4 ± 2,1% більше бачать негатив, 27,3 ± 2,2% не зустрічалися не з тією, не з іншою, 29,9 ± 2,2% – однаково стикалися і з тією та іншою.

58,8 ± 2,4% респондентів вважають, що не багато мешканців нашої країни могли б дати згоду на використання своїх органів після смерті для пересадки і тільки 19,7 ± 1,9% вважають навпаки, 21,6 ± 2,0% уникнули відповіді.

Не знають, як можна висловити своє волевиявлення щодо посмертного донорства 73,4 ± 2,2% респондентів, 12,0 ± 1,6% мають уривкові знання і лише 14,6 ± 1,7% знають інформацію з даної проблеми.

Серед джерел інформації про трансплантацію органів на перше місце респонденти поста-

вили керівників МОЗ України (30,5 ± 2,3%), та відомих медичних діячів (27,8 ± 2,2%), слідом йдуть лікарі (22,1 ± 2,0%) і далі провідні телепередачі з медичної тематики (19,7 ± 1,9%).

За закриту форму фіксації свого волевиявлення стати донором органів висловилися 53,6 ± 2,4% респондентів, за відкриту – 12,5 ± 1,6%, для 26,6 ± 2,4% це не має значення.

Про сучасні клінічні можливості програм трансплантації органів та тканин у нашій країні 20,6 ± 2,0% респондентів інформовані достатньо, 39,6 ± 2,4%, мають інформацію, але хочуть більше, а 39,8 ± 2,4% інформації не мають взагалі.

39,6 ± 2,4% опитаних респондентів вважають посмертне органне донорство звичайною клінічною практикою, 45,8 ± 2,4% вважають можливим лише в обмеженому переліку, а ось 14,6 ± 1,7% посмертне донорство не схвалює.

45,1 ± 2,4% опитаних респондентів вважають розвиток програми трансплантації органів та тканин необхідним для порятунку життів, однак 54,9 ± 2,4% респондентів вважають, що клінічна практика трансплантації органів у сучасній економічній ситуації є скрутною медичною допомогою.

Безпосередньо не брали участь в реалізації програми трансплантації органів 97,4 ± 0,8% опитаних лікарів-невропатологів.

Умовами для вилучення органів для трансплантації 67,2 ± 2,3% опитаних вважають наявність прижиттєвої згоди донора, 19,9 ± 2,0%, – згоди родичів (посмертна трансплантація), а 12,9 ± 1,6% вважають, що вилучення органів можна проводити незалежно від згоди донора чи його родичів.

Проведена експертна оцінка структурно-організаційних складових діяльності існуючої системи донорства та трансплантації органів в Україні показала, що: наявність Національної стратегії розвитку донорства та трансплантації органів в Україні оцінена (за п'ятибальною шкалою) на 2,3 ± 0,15 бали; наявність законів про трансплантацію органів на 3,9 ± 0,09 бали; фінансування ЗОЗ, які проводять трансплантації на 3,6 ± 0,16 бали; менталітет донорства та трансплантації органів на 3,4 ± 0,16 бали; ставлення засобів масової інформації до донорства та трансплантацій на 2,9 ± 0,09 бали; наявність

реальних донорів органів для забезпечення реципієнтів на трансплантацію на $2,5 \pm 0,16$ бали; наявність умов для діагностики смерті мозку у ЗОЗ на $3,1 \pm 0,11$ бала; наявність обліку пацієнтів, які перенесли трансплантацію, визначення потреби в імуносупресорах на $2,6 \pm 0,16$ бали. Оснащення ЗОЗ, орієнтованих на трансплантації органів (газоаналізатори, доплери, імуносупресори і т.п.) на $3,0 \pm 0,07$ бали; наявність у країні єдиної бази даних донорів та реципієнтів на $3,2 \pm 0,14$ бали; наявність листів очікування на $3,1 \pm 0,11$ бали; наявність мотивації у лікарів-реаніматологів займатися збереженням донора, визначати смерть мозку на $3,2 \pm 0,14$ бали; наявність розроблених та офіційно затверджених МОЗ України: Національного протоколу та клінічних настанов щодо трансплантації органів та, зокрема, для діагностики смерті мозку на $2,9 \pm 0,11$ бали. Чисельність підготовлених трансплант – координаторів на $2,5 \pm 0,16$ бали; наявність системи навчання трансплант-координаторів, які забезпечують пошук донорів на $2,1 \pm 0,11$ бали; наявність розроблених та офіційно затверджених МОЗ України кваліфікаційних характеристик для трансплант-координаторів на $2,1 \pm 0,09$ бали.

Проведене комплексне дослідження дозволяє сформулювати такі пріоритетні напрями розвитку регіональних ЗОЗ, що проводять трансплантацію органів:

- розробити національну стратегію розвитку донорства та трансплантації органів в Україні;
- розробити та затвердити у МОЗ України: національний єдиний протокол та клінічні вказівки щодо трансплантації органів;
- підвищити фінансування регіональних ЗОЗ, та їх оснащення обладнанням (газоаналізатори, доплери, імуносупресори тощо);
- збільшити чисельність підготовлених трансплант – координаторів;
- забезпечити систему навчання трансплант-координаторів;
- розробити та затвердити у МОЗ України кваліфікаційні характеристики для трансплант-координаторів;
- підвищити мотивацію у трансплант – координаторів для пошуку донорів у

лікарів-реаніматологів для адекватного кондиціонування донорів.

- підвищити менталітет донорства та трансплантації органів у країні;
- налагодити облік пацієнтів, які перенесли трансплантацію та визначити необхідну потребу в імуносупресорах;
- оптимізувати роботу єдиної бази даних донорів та реципієнтів, в листі очікування.

Висновки

Виявлені проблеми регіональних ЗОЗ, що виконують трансплантації органів підтвердили, що умови, в яких працюють регіональні ЗОЗ не відповідають сучасним вимогам. Підготовленість лікарів анестезіологів, невропатологів, задіяних у бригадах із трансплантації органів, трансплант-координаторів потребує додаткової підготовки. Проведене дослідження сприяло формуванню пріоритетних напрямів розвитку регіональних ЗОЗ органів, що проводять трансплантації.

Перспективи подальших досліджень полягають у використанні отриманих результатів для обґрунтування концептуальних підходів до удосконалення організації кардіохірургічної допомоги населенню на державному та регіональному рівнях.

Фінансування

Дане дослідження не отримало зовнішнього фінансування.

Конфлікт інтересів

Дане дослідження не містить ознак потенційного чи реального конфлікту інтересів жодної зі сторін.

ORCID ID та внесок авторів

(B,C,D,E, F) Kovtun Gavrylo

A – Research concept and design, B – Collection and/or assembly of data, C – Data analysis and interpretation, D – Writing the article, E – Critical revision of the article, F – Final approval of article

ЛІТЕРАТУРА

Manyalich, M., Nelson, H., & Delmonico, F. L. (2018). The need and opportunity for donation after circulatory death worldwide. *Current opinion in organ transplantation*, 23(1), 136–141. <https://doi.org/10.1097/MOT.0000000000000486>.

Statistical reference book (2012). Показники здоров'я населення та використання ресурсів охорони здоров'я в Україні у 2010-2011 роках: інформаційно-статистичний довідник.

Statistical reference book (2013). Показники здоров'я населення та використання ресурсів охорони здоров'я в Україні у 2011-2012 роках: інформаційно-статистичний довідник [Indicators of population health and utilization of health care resources in Ukraine 2011 – 2012: statistical reference book]. – Київ.

Statistical reference book (2015). Показники здоров'я населення та використання ресурсів охорони здоров'я в Україні у 2013-2014 роках: інформаційно-статистичний довідник [Indicators of population health and utilization of health care resources in Ukraine 2013 – 2014: statistical reference book]. – Київ.

Statistical reference book (2021). Смертність населення України від хвороб системи кровообігу в Україні в 2015 – 2020 роках: інформаційно-статистичний довідник [Mortality of the population of Ukraine from cardiovascular diseases in Ukraine in 2015 – 2020: statistical reference book]. – Київ.

Yuzikova, N. (2020). Legal regulation of human anatomical materials transplantation of people. *Naukovyy Visnyk Dnipropetrovs'kogo Derzhavnogo Universytetu Vnutrishnikh Sprav*, 4(4), 213–218. <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2020-4-213-218>

Бабляк, О. (2020). Трансплантація. Що потрібно про це знати. <https://nv.ua/ukr/opinion/transplantaciya-shcho-vidbuvayetsya-v-ukrajini-ostanni-novini-50101343.html>.

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України, що регулюють питання трансплантації анатомічних матеріалів людини»: від від 16.12.2021 №1967-IX// URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1967-20#Text>.

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо застосування трансплантації анатомічних матеріалів людини» від 28 лютого 2019 року №2694-VIII //URL:https://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=115055.

Закон України «Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людини» від 17 травня 2018 року №2427-VIII //URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-19#Text>.

Левченко, А. (2022) Гендиректор Українського центру трансплант-координації: військові та цивільні, чия смерть пов'язана з війною, не стають донорами. Інтерфакс Україна. <https://interfax.com.ua/news/interview/879725.html>

Priority directions for the development of regional health care centers conducting organ transplantation

Kovtun Gavrylo

Heart Institute of the Ministry of Health of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

Address for correspondence:

Kovtun Gavrylo

E-mail: gavriil.kovtun@gmail.com

Abstract: to form a medical and social substantiation of priority areas for the development of regional health care centers conducting organ transplantation. For the achievement of the goal, the fundamental scientific methods of analysis, synthesis, aggregation, interpretation of scientific data, as well as systemic analysis, were put in place. Medical and sociological follow-up of 411 patients was carried out in the clinic at the Institute of Heart of the Ministry of Health of Ukraine, 453 doctors – anesthesiologists in the communal health departments of the Ministry of Health of Ukraine and 417 doctors – neuropathologists in the community health departments of the Ministry of Health of Ukraine. The analysis of the forms of state statistical and expert evaluation of the structural and organizational activities of the

basic system of donation and organ transplantation in Ukraine was carried out. An analysis of the state of regional health care centers conducting transplantations and an expert assessment of the structural and organizational storage activities of the system of donation and organ transplantation in Ukraine showed that the National Strategy for the Development of Donation and Organ Transplantation has not been developed, funding and material and technical base, and professional training of regional healthcare. There are no developed and officially approved national protocols and clinical guidelines for organ transplantation, qualification characteristics for transplant-coordinators. The mentality of organ donation and transplantation in the country is not at a high level. The analysis of the forms of national statistical ranks showed that diseases of the circulatory system are the leading cause of premature death and disability in the population of Ukraine, which determines their significant medical, social and socio-economic significance. A sociological study conducted among patients made it possible to establish that the prevailing cultural perceptions of Ukrainians currently do not create positive precedents for the development of donation based on the solidarity system of “organ testament”. A sociological study conducted among doctors – neuropathologists showed that the awareness of neuropathologists about the modern possibilities of transplantology is weak, there is not enough knowledge about the technique of donor organ transplantation, and there is no positive motivation for organ donation. The identified problems confirmed that the conditions in which health care providers conduct transplants work, increasing the volume of transplants that contribute to the preservation of public health, and often life, is problematic. The study contributed to the formation of priority areas as for the development of regional health care providers conducting organ transplantation.

Keywords: [organ transplantation](#), [delivery of health care](#), [public health](#), [tissue donors](#).

Copyright: © 2022 by the authors;
licensee USMYJ, Kyiv, Ukraine.

This article is an **open access**
article distributed under the terms

and conditions of the Creative Commons Attribution License
(<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)